

SPRAWOZDANIE NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA Z BADANIA

Dla Walnego Zgromadzenia oraz dla Rady Nadzorczej Getin Noble Bank S.A.

Sprawozdanie z badania rocznego sprawozdania finansowego

Opinia

Przeprowadziliśmy badanie rocznego sprawozdania finansowego Getin Noble Bank S.A. („Bank”) z siedzibą w Warszawie, ul. Przyokopowa 33, na które składają się: rachunek zysków i strat oraz sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku, sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2018 roku, sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym oraz sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku oraz noty do sprawozdania finansowego zawierające opis przyjętych zasad rachunkowości i inne informacje objaśniające („sprawozdanie finansowe”).

Naszym zdaniem, sprawozdanie finansowe:

- przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej Banku na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz jego wyniku finansowego i przepływów pieniężnych za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku zgodnie z mającymi zastosowanie Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską oraz przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości,
- jest zgodne co do formy i treści z obowiązującymi Bank przepisami prawa oraz jego statutem,
- zostało sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych zgodnie z przepisami rozdziału 2 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości („ustawa o rachunkowości”).

Niniejsza opinia jest spójna ze sprawozdaniem dodatkowym dla Komitetu Audytu, które wydaliśmy dnia 25 kwietnia 2019 roku.

Podstawa opinii

Nasze badanie przeprowadziliśmy zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Badania w wersji przyjętej jako Krajowe Standardy Badania przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów („KRSB”) oraz stosownie do ustawy z dnia 11 maja 2017 roku o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym („ustawa o biegłych rewidentach”) oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 roku w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylające decyzję Komisji 2005/909/WE („rozporządzenie UE”). Nasza

odpowiedzialność zgodnie z tymi standardami została dalej opisana w sekcji naszego sprawozdania „*Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie sprawozdania finansowego*”.

Jesteśmy niezależni od Banku zgodnie z Kodeksem etyki zawodowych księgowych Międzynarodowej Federacji Księgowych („Kodeks IFAC”) przyjętym uchwałami Krajowej Rady Biegłych Rewidentów oraz z innymi wymogami etycznymi, które mają zastosowanie do badania sprawozdań finansowych w Polsce. Wypełniliśmy nasze inne obowiązki etyczne zgodnie z tymi wymogami i Kodeksem IFAC. W trakcie przeprowadzania badania kluczowy biegły rewident oraz firma audytorska pozostali niezależni od Banku zgodnie z wymogami niezależności określonymi w ustawie o biegłych rewidentach oraz w rozporządzeniu UE.

Uważamy, że dowody badania, które uzyskaliśmy są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii.

Istotna niepewność dotycząca kontynuacji działalności

Zwracamy uwagę na notę II.4.2 sprawozdania finansowego, w której Zarząd Banku poinformował, że wynik finansowy netto Banku za 2018 rok wyniósł -444,7 mln złotych i był poniżej założeń Zaktualizowanego Programu Postępowania Naprawczego. Komisja Nadzoru Finansowego w kwietniu 2019 roku zobowiązała Bank do opracowania i przekazania do akceptacji Komisji Planu Naprawy, o którym mowa w artykule 141n ustawy Prawo Bankowe z uwzględnieniem elementów określonych w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 14 lipca 2016 roku w sprawie planu naprawy oraz grupowego planu naprawy. Uwarunkowania te wraz z innymi sprawami przedstawionymi w nocie II.4.2 sprawozdania finansowego wskazują, że występuje znacząca niepewność, która może budzić poważne wątpliwości co do zdolności Banku do kontynuacji działalności. Nasza opinia nie zawiera modyfikacji w związku z tą sprawą.

Kluczowe sprawy badania

Kluczowe sprawy badania są to sprawy, które według naszego zawodowego osądu były najbardziej znaczące podczas badania sprawozdania finansowego za bieżący okres sprawozdawczy. Obejmują one najbardziej znaczące ocenione rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia, w tym ocenione rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem. Do spraw tych odnieśliśmy się w kontekście naszego badania sprawozdania finansowego jako całości i przy formułowaniu naszej opinii oraz podsumowaliśmy naszą reakcję na te rodzaje ryzyka, a w przypadkach, w których uznaliśmy za stosowne przedstawiliśmy najważniejsze spostrzeżenia związane z tymi rodzajami ryzyka. Nie wyrażamy osobnej opinii na temat tych spraw.

Kluczowa sprawa badania	Jak nasze badanie odniosło się do tej sprawy
<p>Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie, w tym zastosowanie Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej nr 9 Instrumenty Finansowe („MSSF 9”) po raz pierwszy</p>	
<p><i>Dlaczego zagadnienie jest kluczową sprawą badania?</i></p> <p>Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiły 40 311 340 tysięcy złotych i stanowiły istotną część sumy bilansowej. Na powyższą kwotę składała się wartość brutto kredytów i pożyczek w wysokości 45 140 134 tysięcy złotych pomniejszona o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości w wysokości 4 828 794 tysięcy złotych (w tym 3 943 642 tysiące złotych na kredyty i pożyczki z utratą wartości oraz 885 152 tysiące złotych na kredyty i pożyczki bez utraty wartości).</p> <p>Kredyty i pożyczki są wyceniane przez Bank metodą zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości bądź w wartości godziwej przez wynik finansowy.</p> <p>Począwszy od 1 stycznia 2018 roku, zgodnie z wymogami MSSF 9 „Instrumenty finansowe” zostało wdrożone podejście oczekiwanych strat kredytowych i Zarząd Banku jest zobligowany do określenia wartości oczekiwanych strat kredytowych, które mogą wystąpić w okresie 12 miesięcy lub pozostałym okresie życia ekspozycji, w zależności od klasyfikacji poszczególnych aktywów do koszyków. Ustalenie wysokości oraz momentu rozpoznania odpisu aktualizującego wymaga zastosowania istotnego osądu oraz istotnych i złożonych szacunków kierownictwa dotyczących między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ustalenia kryteriów znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego i ich oceny, 	<p><i>Podejście do badania</i></p> <p>W ramach procedur badania udokumentowaliśmy nasze zrozumienie polityk rachunkowości, a także ich zmian oraz procedur Banku związanych z szacowaniem oczekiwanych strat kredytowych, a także funkcjonujących w Banku polityk zarządzania ryzykiem kredytowym. Przeanalizowaliśmy zaprojektowanie i funkcjonowanie w okresie sprawozdawczym mechanizmów kontrolnych wdrożonych przez Bank, które obejmowały proces udzielania kredytów, proces monitorowania sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorców oraz identyfikacji przesłanek utraty wartości, a także proces kalkulacji odpisów na oczekiwane straty kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie.</p> <p>Dokonałiśmy oceny kompletności danych wsadowych będących podstawą kalkulacji odpisów aktualizujących należności poprzez uzgodnienie ich do ksiąg rachunkowych.</p> <p>Ponadto, przeanalizowaliśmy metodyki tworzenia odpisów w ujęciu portfelowym na oczekiwane straty kredytowe pod kątem ich zgodności z wymogami MSSF 9 w roku obrotowym zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku, w tym na dzień wdrożenia standardu tj. na dzień 1 stycznia 2018 roku. Oceniliśmy modele, założenia i kompletność danych wykorzystanych przez Bank na potrzeby tworzenia odpisów na oczekiwane straty kredytowe, w tym założenia będące podstawą określenia okresu ujawnienia strat, prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania oraz straty w wyniku niewykonania zobowiązania. Przeanalizowaliśmy wartość odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości</p>

Kluczowa sprawa badania	Jak nasze badanie odniosło się do tej sprawy
<ul style="list-style-type: none"> - identyfikacji i oceny obiektywnych przesłanek utraty wartości, - określenia przewidywanych przyszłych przepływów pieniężnych, - wyceny zabezpieczeń, będących podstawą przyszłych odzysków, - przyjęcia definicji niewykonania zobowiązania, - określenia czynników makroekonomicznych. <p>Z uwagi na istotność kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie w stosunku do aktywów ogółem, a także znaczącą rolę osądu i szacunków kierownictwa oraz złożoność tych osądów i szacunków dotyczącą oceny oczekiwanych strat kredytowych oraz założeń przyjętych w modelach opisaną powyżej, uważamy wycenę kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie za kluczową sprawę badania. Uważamy to wdrożenie i wymagane w związku z nim ujawnienia za kluczową sprawę badania, ponieważ wymagały one od Banku opracowania nowych modeli rozpoznawania i pomiaru utraty wartości opartych na koncepcji strat oczekiwanych, a także istotnych osądów w wielu obszarach, w tym przy ustalaniu oczekiwanych strat kredytowych, a wpływ zastosowania tego standardu na kapitały własne, współczynnik kapitałowy i przyszłe wyniki finansowe Banku jest istotny.</p> <p><i>Odniesienie do ujawnienia w sprawozdaniu finansowym</i></p> <p>Informacje w zakresie metodyki klasyfikacji i wyceny kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym</p>	<p>kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie kalkulowanych w ujęciu kolektywnym poprzez ich porównanie do rzeczywistych strat kredytowych realizowanych na poszczególnych portfelach jednorodnych w przeszłości.</p> <p>Przy przeprowadzaniu powyższych procedur angażowaliśmy naszych wewnętrznych specjalistów w zakresie modelowania ryzyka kredytowego.</p> <p>Na wybranej próbie przeanalizowaliśmy ekspozycje kredytowe oceniane przez Bank indywidualnie. Dla wybranych ekspozycji oceniliśmy racjonalność oszacowanej przez Zarząd kwoty odzysku, w tym wartości odzyskiwalnej zabezpieczeń, bazując na dostępnych danych finansowych i rynkowych. Dla wybranych ekspozycji bez utraty wartości przeanalizowaliśmy sytuację ekonomiczno-finansową kredytobiorców oraz wypełnianie warunków umów kredytowych w celu identyfikacji potencjalnych przesłanek utraty wartości.</p> <p>Przeprowadziliśmy procedury analityczne w zakresie struktury i dynamiki salda kredytów i pożyczek mające na celu identyfikację i wyjaśnienie istotnych zmian lub wyjaśnienie braku spodziewanych zmian.</p> <p>Dodatkowo przeprowadziliśmy analizę określonych przez Bank przesłanek znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego oraz klasyfikacji do kategorii („koszyków”) ryzyka, tzw. „staging”.</p> <p>W odniesieniu do systemów informatycznych, w których w okresie sprawozdawczym dokonywane było przeliczanie zarówno parametrów ryzyka kredytowego oraz wyliczenia odpisu na oczekiwane straty kredytowe nasza analiza efektywności mechanizmów kontrolnych została przeprowadzona we współpracy ze</p>

Kluczowa sprawa badania	Jak nasze badanie odniosło się do tej sprawy
<p>koszcie, a także związane z nimi kwestie osądu i szacunków zostały opisane w notach II.4.11, II.4.15, II.5.2, sprawozdania finansowego, natomiast szczegółowe informacje w zakresie wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie oraz wartości odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości zostały opisane w notach II.15 oraz II.22 sprawozdania finansowego.</p> <p>Informacje na temat wpływu zastosowania MSSF 9 zostały opisane przez Bank w nocie II.4.6 sprawozdania finansowego.</p>	<p>specjalistami w obszarze systemów informatycznych.</p> <p>Ponadto dokonaliśmy oceny ujawnień dotyczących odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie oraz wdrożenia MSSF 9 zawartych w sprawozdaniu finansowym pod kątem ich zgodności z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej.</p> <p>Zapoznaliśmy się z ujawnieniami o charakterze jakościowym oraz ilościowym w sprawozdaniu finansowym pod kątem ich zgodności z wymaganiami MSR 8, tj. czy zawierają informacje potrzebne do oceny wpływu MSSF 9 na sprawozdanie finansowe Banku za okresy rozpoczęte dnia 1 stycznia 2018 roku lub później.</p>
Zaangażowania w jednostki powiązane	
<p><i>Dlaczego zagadnienie jest kluczową sprawą badania?</i></p> <p>Bank wykazał w sprawozdaniu finansowym sporządzonym na dzień 31 grudnia 2018 roku inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone w wartości bilansowej netto 854 254 tysiące złotych oraz kredyty, pożyczki i należności od jednostek powiązanych w wartości bilansowej netto 6 116 184 tysiące złotych (w tym netto 5 562 234 tysiące złotych wierzytelności leasingowych), przy czym wysokość rozpoznanego odpisu z tytułu utraty wartości tych zaangażowań obciążyła całkowite dochody za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku kwotą netto 257 321 tysięcy złotych. Szacunek wartości odzyskiwalnej inwestycji w jednostki zależne i stowarzyszone, a także szacunek odpisu aktualizującego kredytów, pożyczek i należności wymaga przyjęcia między innymi założeń dotyczących prognoz finansowych</p>	<p><i>Podejście do badania</i></p> <p>W ramach procedur badania, w odniesieniu do utraty wartości inwestycji w jednostki zależne i stowarzyszone oraz kredytów i należności od jednostek powiązanych oceniliśmy osądy Zarządu w obszarze wystąpienia przesłanek utraty wartości inwestycji oraz pozostałych zaangażowań oraz oceniliśmy szacunki wartości utraty wartości.</p> <p>Przeanalizowaliśmy oraz omówiliśmy z Zarządem prognozy przyszłych przepływów pieniężnych i wyników jednostek zależnych i stowarzyszonych oraz kluczowe założenia tych prognoz, w tym takie jak okresy realizacji przepływów oraz stopy dyskonta. Sprawdziliśmy również poprawność arytmetyczną modelu zdyskontowanych dywidend oraz pozostałych modeli wykorzystywanych przez Bank do określenia wartości odzyskiwalnej tych inwestycji. Dla ekspozycji przeanalizowaliśmy m.in. sytuację</p>

Kluczowa sprawa badania	Jak nasze badanie odniosło się do tej sprawy
<p>tych jednostek, stopy dyskonta, czy oceny wartości zabezpieczeń.</p> <p>W związku z nieodłączną niepewnością oraz poziomem profesjonalnego osądu towarzyszącymi szacowaniu prognoz oraz ustalaniu stopy dyskonta czy wartości zabezpieczeń, jak również istotności zaangażowań w jednostki powiązane dla sprawozdania finansowego obszar ten uważamy za kluczową sprawę badania.</p> <p><i>Odniesienie do ujawnienia w sprawozdaniu finansowym</i></p> <p>Ujawnienia dotyczące szacunków wartości odzyskiwalnej inwestycji w jednostki zależne i stowarzyszone zostały zamieszczone w nocie II.25 sprawozdania finansowego oraz w nocie II.5.2 sprawozdania finansowego w obszarze profesjonalnego osądu i szacunków Zarządu. Ujawnienia dotyczące zaangażowań w jednostki powiązane zostały zamieszczone w nocie II.45 sprawozdania finansowego.</p>	<p>ekonomiczno-finansową kredytobiorców oraz wypełnianie warunków umów kredytowych oraz racjonalność oszacowanych przez Zarząd kwot odzysku, w tym wartości odzyskiwalnej zabezpieczeń, bazując na dostępnych danych finansowych i rynkowych.</p> <p>Ponadto, oceniliśmy kompletność ujawnień, zgodnie z MSR 36 Utrata wartości aktywów oraz MSSF 9 Instrumenty Finansowe, w sprawozdaniu finansowym Banku w zakresie utraty wartości.</p>
Odzyskiwalność aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego	
<p><i>Dlaczego zagadnienie jest kluczową sprawą badania?</i></p> <p>Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego Banku na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniosły 555,3 mln złotych.</p> <p>Bank ustala aktywa z tytułu podatku odroczonego w wysokości kwoty przewidzianej w przyszłości do odliczenia od podatku dochodowego, w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi, które spowodują w przyszłości zmniejszenie podstawy obliczenia podatku dochodowego.</p> <p>Bank rozpoznaje aktywa z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego</p>	<p><i>Podejście do badania</i></p> <p>W trakcie badania uzyskaliśmy zrozumienie procesu rozpoznawania zobowiązań z tytułu bieżącego podatku dochodowego oraz aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego w Banku.</p> <p>Dokonaliśmy ponadto analizy kompletności i poprawności ujęcia w kalkulacji aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego różnic przejściowych oraz poprawności kalkulacji ujętych przez Bank w związku z tymi różnicami przejściowymi aktywów z tytułu podatku odroczonego na dzień 31 grudnia 2018 roku. Rozważyliśmy także założenia wykorzystywane przez Bank w ocenie odzyskiwalności rozpoznanych na</p>

Kluczowa sprawa badania	Jak nasze badanie odniosło się do tej sprawy
<p>wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione. Rozpoznanie aktywów z tytułu podatku odroczonego wymaga zatem zastosowania przez Bank w istotnej mierze szacunków odnośnie przyszłych wyników podatkowych Banku, w szczególności w zakresie odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom, uprawdopodobnień odpisów z tytułu utraty wartości kredytów, oraz profesjonalnego osądu i oceny realizowalności aktywa z tytułu podatku odroczonego.</p> <p>W związku z powyższym obszar ten stanowi kluczową sprawę badania.</p> <p><i>Odniesienie do ujawnienia w sprawozdaniu finansowym</i></p> <p>Polityki rachunkowości Banku w zakresie aktywów z tytułu podatku odroczonego zostały opisane w nocie II.4.37 sprawozdania finansowego. Dodatkowe informacje dotyczące aktywów z tytułu podatku odroczonego zostały przedstawione w nocie II.17 sprawozdania finansowego.</p>	<p>dzień 31 grudnia 2018 roku aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego, w szczególności możliwość realizacji prognozowanego przychodu podatkowego uwzględniając prognozę wyników finansowych oraz podatkowych Banku oraz przyjęte założenia i szacunki dotyczące możliwości uprawdopodobnienia odpisów dla celów podatkowych. Oceniliśmy również wpływ planowanego połączenia Banku z Idea Bank S.A. na ustalenie aktywów i zobowiązań z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nasze analizy zostały przeprowadzone we współpracy ze specjalistami w obszarze podatków.</p> <p>Przeprowadziliśmy także analizę ujęcia przez Bank w wartości aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego zdarzeń, które wystąpiły po dacie bilansowej, a przed datą sporządzenia sprawozdania finansowego.</p> <p>Rozważyliśmy ponadto, czy zawarte w sprawozdaniu finansowym ujawnienia w zakresie zasad rozpoznawania aktywów z tytułu podatku odroczonego oraz założenia w zakresie odzyskiwalności aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego są kompletne, adekwatne do specyfiki działalności i przyszłych planów Banku oraz zgodne z obowiązującymi wymogami w zakresie sprawozdawczości finansowej.</p>

Kluczowa sprawa badania	Jak nasze badanie odniosło się do tej sprawy
Rezerwy na istotne sprawy sporne oraz ryzyko regulacyjne	
<p><i>Dlaczego zagadnienie jest kluczową sprawą badania?</i></p> <p>Bank działa na rynku charakteryzującym się wysokim stopniem złożoności oraz zmienności regulacji prawnych dotyczących wielu kluczowych obszarów działalności takich jak, między innymi udzielanie kredytów lub sprzedaż innych produktów bankowych.</p> <p>Bank utworzył rezerwy na ryzyko prawne oraz wykazuje istotne zobowiązania warunkowe wynikające z licznych spraw sądowych i postępowań w zakresie ochrony praw konsumentów, w tym dotyczących umów kredytów hipotecznych denominowanych we franku szwajcarskim lub indeksowanych do franka szwajcarskiego. Potencjalne naruszenie przez Bank przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych regulujących działalność Banku może mieć istotny wpływ na sprawozdanie finansowe Banku, w tym na wycenę rezerw na przyszłe zobowiązania w związku z niedostosowaniem działalności do wymogów prawa oraz zakresu ujawnień w sprawozdaniu finansowym. Ponadto osądy Zarządu Banku dotyczące ujęcia i wyceny rezerw z tytułu postępowań sądowych oraz rezerw z tytułu postępowań administracyjnych są z natury obciążone ryzykiem i mogą zmienić się w czasie, ponieważ wyniki trwających spraw sądowych oraz postępowań administracyjnych są zależne od przyszłych rozstrzygnięć.</p> <p>W związku z powyższym, uważamy ujęcia i wyceny rezerw z tytułu postępowań sądowych oraz rezerw z tytułu postępowań administracyjnych za kluczową sprawę badania.</p>	<p><i>Podejście do badania</i></p> <p>W ramach procedur badania przeprowadziliśmy między innymi następujące procedury:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Przeanalizowaliśmy protokoły z posiedzeń organów Banku. - Zapoznaliśmy się z korespondencją Banku z organami nadzoru i z rejestrami skarg klientów oraz wybranymi skargami otrzymanymi przez Bank. - Omówiliśmy z kierownictwem Banku sprawy sporne, postępowania w zakresie ochrony praw konsumentów oraz postępowania administracyjne, w celu zrozumienia zastosowanego osądu na bazie dostępnych informacji, zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych. - Zapoznaliśmy się z listą spraw spornych, w których stroną jest Bank oraz oceną prawników Banku w zakresie ich rozstrzygnięć. Zwróciliśmy się również z zapytaniami do zewnętrznych kancelarii prawnych obsługujących Bank. Oceniliśmy zdarzenia występujące po dacie bilansowej, w tym między innymi status pozwów zbiorowych oraz pozostałych spraw spornych jak również status korespondencji z organami nadzoru oraz wypełnienia rekomendacji organów zewnętrznych. - Uzyskaliśmy oświadczenie Zarządu Banku o kompletności przekazanych nam protokołów, informacji o sprawach spornych i reklamacji oraz korespondencji z organami nadzoru. - Oceniliśmy adekwatność i kompletność rezerw na sprawy sporne oraz zobowiązania warunkowe, które zostały utworzone przez Bank w świetle istniejącej dokumentacji prawnej oraz rozważyliśmy możliwe

Kluczowa sprawa badania	Jak nasze badanie odniosło się do tej sprawy
<p>Ujawnienia w zakresie osądu Zarządu Banku związanego z szacunkami dotyczącymi rezerw oraz zobowiązań warunkowych znajdują się w nocie II.36 sprawozdania finansowego wraz z opisem najważniejszych spraw sądowych oraz postępowań w zakresie ochrony praw konsumentów, a rozważania związane z ryzykiem regulacyjnym znajdują się w nocie II.4.2 oraz III.9 sprawozdania finansowego.</p>	<p>alternatywne wyniki postępowań sądowych oraz administracyjnych.</p> <p>Ponadto dokonaliśmy oceny ujawnień związanych z istotnymi kwestiami regulacyjnymi, a także ujawnienia związanego z szacunkami dotyczącymi rezerw oraz zobowiązań warunkowych zawartego w sprawozdaniu finansowym, pod kątem jego kompletności oraz adekwatności.</p>
Wycena zaangażowania w TU Europa	
<p><i>Dlaczego zagadnienie jest kluczową sprawą badania?</i></p> <p>Jak wskazano w nocie II.20 sprawozdania finansowego, Bank jest stroną porozumień dotyczących opcji sprzedaży w odniesieniu do akcji TU Europa (w tym posiadanych przez Bank) oraz sposobu obliczania ceny ich wykonania obejmującej m.in. potencjalne zobowiązania z tytułu <i>clawback</i> dotyczące współpracy między spółkami z Grupy Kapitałowej TU Europa a spółkami powiązanymi z akcjonariuszem kontrolującym Bank.</p> <p>W związku z powyższymi porozumieniami na dzień 31 grudnia 2018 roku Bank wykazał w ramach aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy akcje TU Europa w wartości 141,1 mln zł oraz w ramach pochodnych instrumentów finansowych opcje sprzedaży akcji (po uwzględnieniu zobowiązania z tytułu <i>clawback</i>) w wysokości 19,0 mln zł.</p> <p>Powyższe aktywa finansowe wyceniane są przy użyciu istotnych nieobserwowalnych danych wejściowych, przy czym wartość opcji została pomniejszona o zdyskontowaną estymację potencjalnego przyszłego zobowiązania, którego wysokość zależy od wyników współpracy pomiędzy spółkami z Grupy Kapitałowej TU Europa S.A.</p>	<p><i>Podjęcie do badania</i></p> <p>Nasze procedury badania obejmowały m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapoznanie się z porozumieniami zawartymi pomiędzy stronami udostępnionymi przez Zarząd Banku; - ocenę założeń i metodologii, w tym korzystając z naszych specjalistów z obszaru wycen oraz ryzyka kredytowego, wykorzystanych przez Zarząd Banku w wycenie akcji TU Europa obejmujących m.in. prognozy finansowe TU Europa, stopy dyskonta oraz dobór spółek porównawczych; - przeanalizowaliśmy oraz omówiliśmy z Zarządem Banku prognozy przyszłych przepływów pieniężnych dotyczące współpracy między spółkami z Grupy Kapitałowej TU Europa, a spółkami powiązanymi z akcjonariuszem kontrolującym Bank; - przeanalizowaliśmy i omówiliśmy z Zarządem Banku ocenę prawdopodobieństwa realizacji zobowiązań warunkowych wynikających z porozumień; - porównaliśmy szacunki i założenia przyjętych na potrzeby wyceny do publicznie dostępnych danych rynkowych o charakterze ekonomiczno-finansowym, a także do planów finansowych Banku oraz TU Europa.

Kluczowa sprawa badania	Jak nasze badanie odniosło się do tej sprawy
<p>a spółkami powiązаныmi z akcjonariuszem kontrolującym Bank w okresie 2012-2026.</p> <p>Ponieważ wycena powyższych aktywów finansowych wymaga zastosowania przez Bank profesjonalnego osądu i szacunków w obszarze przewidywanych przepływów pieniężnych oraz realizacji prognoz biznesowych, a wartość jest istotna, kwestia ta została uznana za kluczową sprawę badania.</p> <p><i>Odniesienie do ujawnienia w sprawozdaniu finansowym</i></p> <p>Informacje dotyczące wyceny tych aktywów finansowych, a także związane z nimi kwestie osądu i szacunków zostały opisane w notach II.20, II.5.2 oraz II.41 sprawozdania finansowego.</p>	<p>Rozważyliśmy ponadto, czy zawarte w sprawozdaniu finansowym ujawnienia są adekwatne.</p>

Odpowiedzialność Zarządu i Rady Nadzorczej za sprawozdanie finansowe

Zarząd Banku jest odpowiedzialny za sporządzenie, na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych, sprawozdania finansowego, które przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego Banku zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską, przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości, obowiązującymi Bank przepisami prawa oraz statutem Banku, a także za kontrolę wewnętrzną, którą Zarząd uznaje za niezbędną, aby umożliwić sporządzenie sprawozdania finansowego niezawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Sporządzając sprawozdanie finansowe Zarząd Banku jest odpowiedzialny za ocenę zdolności Banku do kontynuowania działalności, ujawnienie, jeżeli ma to zastosowanie, spraw związanych z kontynuacją działalności oraz za przyjęcie zasady kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości, z wyjątkiem sytuacji kiedy Zarząd albo zamierza dokonać likwidacji Banku, albo zaniechać prowadzenia działalności albo nie ma żadnej realnej alternatywy dla likwidacji lub zaniechania działalności.

Zarząd Banku oraz członkowie Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane w ustawie o rachunkowości. Członkowie Rady Nadzorczej są odpowiedzialni za nadzorowanie procesu sprawozdawczości finansowej Banku.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie sprawozdania finansowego

Naszymi celami są uzyskanie racjonalnej pewności, czy sprawozdanie finansowe jako całość nie zawiera istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem oraz wydanie sprawozdania z badania zawierającego naszą opinię. Racjonalna pewność jest wysokim poziomem pewności, ale nie gwarantuje, że badanie przeprowadzone zgodnie z KSB zawsze wykryje istniejące istotne zniekształcenie. Zniekształcenia mogą powstawać na skutek oszustwa lub błędu i są uważane za istotne, jeżeli można racjonalnie oczekiwać, że pojedynczo lub łącznie mogłyby wpłynąć na decyzje gospodarcze użytkowników podjęte na podstawie tego sprawozdania finansowego.

Zgodnie z § 5 Międzynarodowego Standardu Badania 320, koncepcja istotności stosowana jest przez biegłego rewidenta zarówno przy planowaniu i przeprowadzaniu badania, jak i przy ocenie wpływu rozpoznanych podczas badania zniekształceń oraz nieskorygowanych zniekształceń, jeśli występują, na sprawozdanie finansowe, a także przy formułowaniu opinii biegłego rewidenta. W związku z powyższym, wszystkie opinie i stwierdzenia zawarte w sprawozdaniu z badania są wyrażane z uwzględnieniem jakościowego i wartościowego poziomu istotności ustalonego zgodnie ze standardami badania i zawodowym osądem biegłego rewidenta.

Zakres badania nie obejmuje zapewnienia co do przyszłej rentowności Banku ani efektywności lub skuteczności prowadzenia jego spraw przez Zarząd Banku obecnie lub w przyszłości.

Podczas badania zgodnego z KSB stosujemy zawodowy osąd i zachowujemy zawodowy sceptycyzm, a także:

- identyfikujemy i oceniamy ryzyka istotnego zniekształcenia sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem lub błędem, projektujemy i przeprowadzamy procedury badania odpowiadające tym ryzykom i uzyskujemy dowody badania, które są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii. Ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia wynikającego z oszustwa jest większe niż tego wynikającego z błędu, ponieważ oszustwo może dotyczyć zmywu, fałszerstwa, celowych pominięć, wprowadzenia w błąd lub obejścia kontroli wewnętrznej,
- uzyskujemy zrozumienie kontroli wewnętrznej stosowanej dla badania w celu zaprojektowania procedur badania, które są odpowiednie w danych okolicznościach, ale nie w celu wyrażenia opinii na temat skuteczności kontroli wewnętrznej Banku,
- oceniamy odpowiedniość zastosowanych zasad (polityki) rachunkowości oraz zasadność szacunków księgowych oraz powiązanych ujawnień dokonanych przez Zarząd Banku,
- wyciągamy wniosek na temat odpowiedniości zastosowania przez Zarząd Banku zasady kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości oraz, na podstawie uzyskanych dowodów badania, czy istnieje istotna niepewność związana ze zdarzeniami lub warunkami, która może poddawać w znaczącą wątpliwość zdolność Banku do kontynuacji działalności. Jeżeli dochodzimy do wniosku, że istnieje istotna

niepewność, wymagane jest od nas zwrócenie uwagi w naszym sprawozdaniu biegłego rewidenta na powiązane ujawnienia w sprawozdaniu finansowym lub, jeżeli takie ujawnienia są nieadekwatne, modyfikujemy naszą opinię. Nasze wnioski są oparte na dowodach badania uzyskanych do dnia sporządzenia naszego sprawozdania biegłego rewidenta, jednakże przyszłe zdarzenia lub warunki mogą spowodować, że Bank zaprzestanie kontynuacji działalności,

- oceniamy ogólną prezentację, strukturę i zawartość sprawozdania finansowego, w tym ujawnienia, oraz czy sprawozdanie finansowe przedstawia będące ich podstawą transakcje i zdarzenia w sposób zapewniający rzetelną prezentację.

Przekazujemy Komitetowi Audytu informacje o, między innymi, planowanym zakresie i czasie przeprowadzenia badania oraz znaczących ustaleniach badania, w tym wszelkich znaczących słabościach kontroli wewnętrznej, które zidentyfikujemy podczas badania.

Składamy Komitetowi Audytu oświadczenie, że przestrzegaliśmy stosownych wymogów etycznych dotyczących niezależności oraz że będziemy informować ich o wszystkich powiązaniach i innych sprawach, które mogłyby być racjonalnie uznane za stanowiące zagrożenie dla naszej niezależności, a tam gdzie ma to zastosowanie, informujemy o zastosowanych zabezpieczeniach.

Spośród spraw przekazywanych Komitetowi Audytu ustaliliśmy te sprawy, które były najbardziej znaczące podczas badania sprawozdania finansowego za bieżący okres sprawozdawczy i dlatego uznaliśmy je za kluczowe sprawy badania. Opisujemy te sprawy w naszym sprawozdaniu biegłego rewidenta, chyba że przepisy prawa lub regulacje zabraniają publicznego ich ujawnienia lub gdy, w wyjątkowych okolicznościach, ustalimy, że kwestia nie powinna być przedstawiona w naszym sprawozdaniu, ponieważ można byłoby racjonalnie oczekiwać, że negatywne konsekwencje przeważąby korzyści takiej informacji dla interesu publicznego.

Inne informacje, w tym sprawozdanie z działalności

Inne informacje obejmują sprawozdanie z działalności Banku za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku („Sprawozdanie z działalności”) wraz z oświadczeniem o stosowaniu ładu korporacyjnego, o którym mowa w art. 49b ust. 1 ustawy o rachunkowości, które jest wyodrębnioną częścią tego sprawozdania (razem „Inne informacje”).

Odpowiedzialność Zarządu i Rady Nadzorczej

Zarząd Banku jest odpowiedzialny za sporządzenie Innych informacji zgodnie z przepisami prawa.

Zarząd Banku oraz członkowie Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby Sprawozdanie z działalności Banku wraz z wyodrębnionymi częściami spełniało wymagania przewidziane w ustawie o rachunkowości.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta

Nasza opinia z badania sprawozdania finansowego nie obejmuje Innych informacji. W związku z badaniem sprawozdania finansowego naszym obowiązkiem jest zapoznanie się z Innymi informacjami, i czyniąc to, rozpatrzenie, czy Inne informacje nie są istotnie niespójne ze sprawozdaniem finansowym lub naszą wiedzą uzyskaną podczas badania, lub w inny sposób wydają się istotnie zniekształcone. Jeśli, na podstawie wykonanej pracy, stwierdzimy istotne zniekształcenia w Innych informacjach, jesteśmy zobowiązani poinformować o tym w naszym sprawozdaniu z badania. Naszym obowiązkiem, zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach, jest również wydanie opinii, czy Sprawozdanie z działalności zostało sporządzone zgodnie z przepisami oraz czy jest zgodne z informacjami zawartymi w sprawozdaniu finansowym.

Ponadto jesteśmy zobowiązani do poinformowania, czy Bank sporządził oświadczenie na temat informacji niefinansowych oraz wydania opinii, czy Bank w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego zawarł wymagane informacje.

Opinia o Sprawozdaniu z działalności

Na podstawie wykonanej w trakcie badania pracy, naszym zdaniem, Sprawozdanie z działalności Banku:

- zostało sporządzone zgodnie z art. 49 ustawy o rachunkowości oraz § 70 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim („rozporządzenie o informacjach bieżących”), oraz art. 111a ust 1-2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo Bankowe („Prawo Bankowe”),
- jest zgodne z informacjami zawartymi w sprawozdaniu finansowym.

Ponadto, w świetle wiedzy o Banku i jego otoczeniu uzyskanej podczas naszego badania oświadczamy, że nie stwierdziliśmy w Sprawozdaniu z działalności Banku istotnych zniekształceń.

Opinia o oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego

Naszym zdaniem, w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego Bank zawarł informacje określone w § 70 ust. 6 punkt 5 rozporządzenia o informacjach bieżących, regulaminu, o którym mowa w art. 61 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych („regulamin”).

Ponadto, naszym zdaniem, informacje wskazane w § 70 ust. 6 punkt 5 lit. c-f, h oraz i tego rozporządzenia/regulaminu zawarte w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego są zgodne z mającymi zastosowanie przepisami oraz informacjami zawartymi w sprawozdaniu finansowym.

Informacja na temat informacji niefinansowych

Zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach informujemy, że Bank zamieścił w sprawozdaniu z działalności informację o sporządzeniu odrębnego sprawozdania na temat informacji niefinansowych, o którym mowa w art. 49b ust. 9 ustawy o rachunkowości oraz że Bank sporządził takie odrębne sprawozdanie.

Nie wykonaliśmy żadnych prac atestacyjnych dotyczących odrębnego sprawozdania na temat informacji niefinansowych i nie wyrażamy jakiegokolwiek zapewnienia na jego temat.

Sprawozdanie na temat innych wymogów prawa i regulacji

Banki są obowiązane przestrzegać regulacji ostrożnościowych zawartych w przepisach Prawa Bankowego, uchwałach Zarządu NBP, uchwałach KNF, zaleceniach i rekomendacjach KNF oraz Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającym rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (CRR) i wydanych na podstawie tego rozporządzenia rozporządzeń Komisji (UE) dotyczących:

- koncentracji ryzyka kredytowego,
- koncentracji udziałów kapitałowych,
- kwalifikacji kredytów oraz udzielonych gwarancji i poręczeń do grup ryzyka i tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków,
- płynności,
- wysokości rezerwy obowiązkowej,
- adekwatności kapitałowej.

Za przestrzeganie obowiązujących regulacji ostrożnościowych, w tym w szczególności za prawidłowe ustalenie przez Bank współczynników kapitałowych jest odpowiedzialny Zarząd Banku. Naszym zadaniem było, w oparciu o przeprowadzone badanie, przedstawienie informacji czy Bank przestrzegał powyższych regulacji ostrożnościowych. Naszym celem nie było wyrażenie opinii na temat przestrzegania tych regulacji.

W ramach badania sprawozdania finansowego wykonaliśmy procedury w odniesieniu do współczynników kapitałowych i nie zidentyfikowaliśmy nieprawidłowości w wyliczeniu tych współczynników, które mogłyby mieć istotny wpływ na sprawozdanie finansowe jako całość. W związku z tym informujemy, że Zarząd Banku prawidłowo ustalił współczynniki kapitałowe zgodnie z przepisami opisanymi powyżej.

Oświadczenie na temat świadczonych usług niebędących badaniem sprawozdań finansowych

Zgodnie z naszą najlepszą wiedzą i przekonaniem oświadczamy, że usługi niebędące badaniem sprawozdań finansowych, które świadczyliśmy na rzecz Banku i jego spółek zależnych są zgodne z prawem i przepisami obowiązującymi w Polsce oraz że nie świadczyliśmy usług niebędących badaniem, które są zakazane na mocy art. 5 ust. 1 rozporządzenia UE oraz art. 136 ustawy o biegłych rewidentach. Usługi niebędące badaniem sprawozdań finansowych, które świadczyliśmy na rzecz Banku i jego spółek zależnych w badanym okresie sprawozdawczym zostały wymienione w sprawozdaniu z działalności Banku.

Wybór firmy audytorskiej

Zostaliśmy wybrani do badania sprawozdania finansowego Banku po raz pierwszy uchwałą Rady Nadzorczej z dnia 31 maja 2017 roku. Sprawozdania finansowe Banku badamy nieprzerwanie począwszy od roku obrotowego zakończonego dnia 31 grudnia 2017 roku; to jest przez okres 2 kolejnych lat.

Warszawa, dnia 25 kwietnia 2019 roku

Kluczowy biegły rewident

Anna Sirocka
biegły rewident
nr w rejestrze: 9626

działający w imieniu:
Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną
odpowiedzialnością sp. k.
Rondo ONZ 1, 00-124 Warszawa
nr na liście firm audytorskich: 130